

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้าง
องค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโนทัศน์
และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทย
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

Development of a Thai Language Learning Management Model Based
on the Theory of Knowledge Creation in Combined with the Concept of
Contemplative Education to Promote the Concept and Ability to
Connect Thai Language Core Knowledge of Graduate Students

¹สุภาวรรณ ฤกษ์กำลัง, ²อติกมาส มากจ้อย
³ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และ ⁴ชวลิต ชูกำแพง
¹Supawan Ruekamlang, ²Atikamas Makjui

³Chaiyos Paiwithayasiritham, and ⁴Chowwalit Chookhampaeng

^{1, 2, 3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1, 2, 3}Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

⁴คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

⁴Faculty of Education Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: suteegarn_ps@hotmail.com¹, suloo62@hotmail.com², chaiyos20@gmail.com³, chowwalit.c@msu.ac.th⁴

Received May 10, 2024; Revised July 27, 2024; Accepted September 4, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธีตามแบบแผนการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่การวิจัย คือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 58 คน

ใช้วิธีการคัดเลือกแบบการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 8 ชนิด คือ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถามความคิดเห็น 3) แบบสัมภาษณ์ 4) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 6) แผนการจัดการเรียนรู้ 7) แบบทดสอบ และ 8) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ การวัด และการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา พบว่า (1) ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์หลักภาษาไทยของนักศึกษาพบว่า มโนทัศน์หลักภาษาไทยมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาพบว่า ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ (3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สามารถนำมาพัฒนานักศึกษาสาขาภาษาไทยให้มีคุณภาพในด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเป็นนวัตกรรมในการวิจัยและพัฒนาด้านรูปแบบการเรียนรู้หลักภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา

คำสำคัญ: ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้; แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา; มโนทัศน์; ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้

Abstract

This article had the objectives: 1) to develop a learning management model for Thai language principles according to the theory of knowledge creation combined with the concept of contemplative education and 2) to study the effectiveness of the learning management model for Thai language principles according to the theory of knowledge creation combined with the concept of contemplative education. The research model was research and development using a mixed-methods research process based on a quasi-experimental research design with a single group pre-study and post-study measurement as the research framework. The research area was the Faculty of Education, Nakhon Phanom University. The sample group consisted of 58 Thai language students using the cluster random selection method. There were 8 types of tools used in the

research: 1) document analysis form; 2) opinion questionnaire; 3) interview form; 4) learning management model; 5) learning management model use manual; 6) learning management plan; 7) test; and 8) opinion questionnaire. Data were analyzed using basic statistics in quantitative research cases. The qualitative research section was used to analyze the content. Then write a descriptive narrative.

The results of the research were as follows: 1) Thai language learning management model based on the theory of knowledge creation combined with the concept of contemplative education. There were 4 important elements: principles, objectives, learning management steps, and measurement and evaluation of learning management. 2) Results of the study of the effectiveness of the main Thai language learning management model according to the theory of knowledge creation combined with the concept of contemplative education the research found that 1) Results of comparing main concepts of the Thai language of students found that the main concepts of the Thai language have a significantly higher score after studying than before studying, at .05. 2) Results of comparing the ability to connect the main knowledge of the Thai language of students found that the ability to connect Thai language core knowledge was significantly higher after studying than before studying at .05. 3) The results of the study of students' opinions on the learning management model found that opinions of Thai language students regarding learning management The overall pattern is at a high level.

The findings from this research can be used to develop Thai language students to have quality knowledge and the ability to manage core learning. Thai language for learners in the 21st century is an innovation in research and development in Thai language learning formats at the higher education level.

Keywords: Theory of Knowledge; Creation Concept of Contemplative Education; Concept; Ability to Connect Knowledge

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เนื่องจากการเรียนในห้องเรียนเป็นลักษณะจำลองสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับชีวิตประจำวัน (วิจารณ์ พานิช, 2560) ซึ่งผู้สอนรายวิชาภาษาไทยควรปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้มีสภาพใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง (อัฉรา ชิวพันธ์, 2553) ส่งผลให้ผู้เรียน

ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย สนใจในหลักเกณฑ์ทางภาษา ผีฝนทักษะ และนำความรู้ไปใช้ในการสื่อสารและเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในกันสังคม (วรรณิ โสมประยูร, 2553) ผู้สอนควรศึกษาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและทันสมัย เพื่อเลือกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ชั้นปีที่ 3 จำนวน 5 คน เกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาไทย (ภาคภูมิ ขุนชัย, สิทธิพงษ์ พิมแสนศรี, พัฒพงษ์ เทพสันทัต, จิรภัทร์ สิงห์ตะ และกาญจนา พลาวัน, 2565) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ของผู้สอนส่งผลต่อความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน หากผู้สอนสร้างประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นเสมือนเครื่องนำทางความคิดให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์และเชื่อมโยงความรู้ ช่วยลดความวิตกกังวลและสร้างความมั่นใจในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนมีความหมายมากขึ้น รวมทั้งบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้ไม่ควรเคร่งเครียดมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียน ควรสร้างบรรยากาศให้เป็นห้องเรียนแห่งความสุขและสนุกสนานในการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ค่อนข้างน้อยกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพราะบางคนต้องใช้ความคิดเห็นผู้อื่นกระตุ้นความคิดของตนเองเพื่อสร้างทิศทางในการคิดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีประสบการณ์ในการสอนวิชากลุ่มหลักภาษาและกลุ่มการสอนภาษาไทย มากกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา (สุนพรรณ รูปหอม, นันทิญา พันธุ์โชติ และ สุทธิลักษณ์ วรรณยาริสุทธิ, 2565) สรุปได้ว่า ก่อนให้ความรู้ในแต่ละเรื่องผู้สอนควรปรับพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียนก่อน โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ตั้งคำถามท้าทายความคิด และให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้มากกว่าทดสอบความจำสร้างประสบการณ์ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนหลักภาษาไทย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างมโนทัศน์ในสิ่งที่เรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและหลักการ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้หลักภาษาไทย พบว่า ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ และจิตตปัญญาศึกษา ทำให้ผู้วิจัยประจักษ์ถึงจุดเน้นของแต่ละทฤษฎีและแนวคิด ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) เน้นให้ผู้เรียนใช้โครงสร้างทางปัญญาหรือความรู้เดิมเป็นเกณฑ์ในการรับข้อมูลใหม่เพื่อนำมาเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้เดิม ส่งผลให้สามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง แสดงพฤติกรรมจากความรู้ ความคิดในลักษณะสะท้อนความรู้ความเข้าใจที่เป็นข้อเท็จจริง (Chanmanee, 2024) สามารถนำไปสร้างมโนทัศน์เพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนและถ่ายทอดความรู้ ความคิดได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ในขณะที่จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เน้นให้ผู้เรียน

เข้าใจภายในของตนเอง รู้ตัว เข้าถึงความจริง ทำให้เห็นแนวทางการเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างชัดเจนทั้งความคิด จิตใจ นำไปสู่ความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมสิทธิ์ อัครนิธิ, 2552) รู้หน้าที่ มีวินัย มีจิตสาธารณะ สามารถปรับตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (สมยศ คำเนิงผล, และ คณะ, 2567)

ดังนั้นเมื่อนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามาใช้ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ เพื่อนำมาสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ทำให้มีนวัตกรรมที่ยังไม่สมบูรณ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้มีนวัตกรรมสามารถนำไปเชื่อมโยงความรู้ ทำให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ฝึกฝนไปพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตส์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตส์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตส์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) มีแนวคิดแยกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. Cognitive constructivism คือ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้เน้นกระบวนการรู้คิด ได้แก่ กลุ่มที่นิยมใช้แนวคิดของ Piaget เป็นกระบวนการทางสติปัญญาสร้างองค์ความรู้และความหมายของสิ่งต่างๆ ผ่านกระบวนการซึมซับ คือ การนำข้อมูล หรือความรู้ใหม่ที่ได้รับไปเชื่อมโยงอย่างกลมกลืนกับโครงสร้างความรู้เดิม (Hardy, 1997) ปรับกระบวนการคิด คือ การคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ มาปรับความรู้เดิมให้ประสานสัมพันธ์กับความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดความสมดุล (ทิตนา แคมมณี, 2557) ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างมีความหมายต่อตนเองมากขึ้น การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการภายในแต่ละบุคคลที่สร้างด้วยตนเองสามารถทำได้ดียิ่งขึ้น

2. Social constructivism คือ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้เน้นกระบวนการทางสังคม มาจากทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของ Vygotsky ซึ่งสังคมมีผลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาของแต่ละบุคคล โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญาขั้นสูง (สำนักงานราชบัณฑิตสภา,

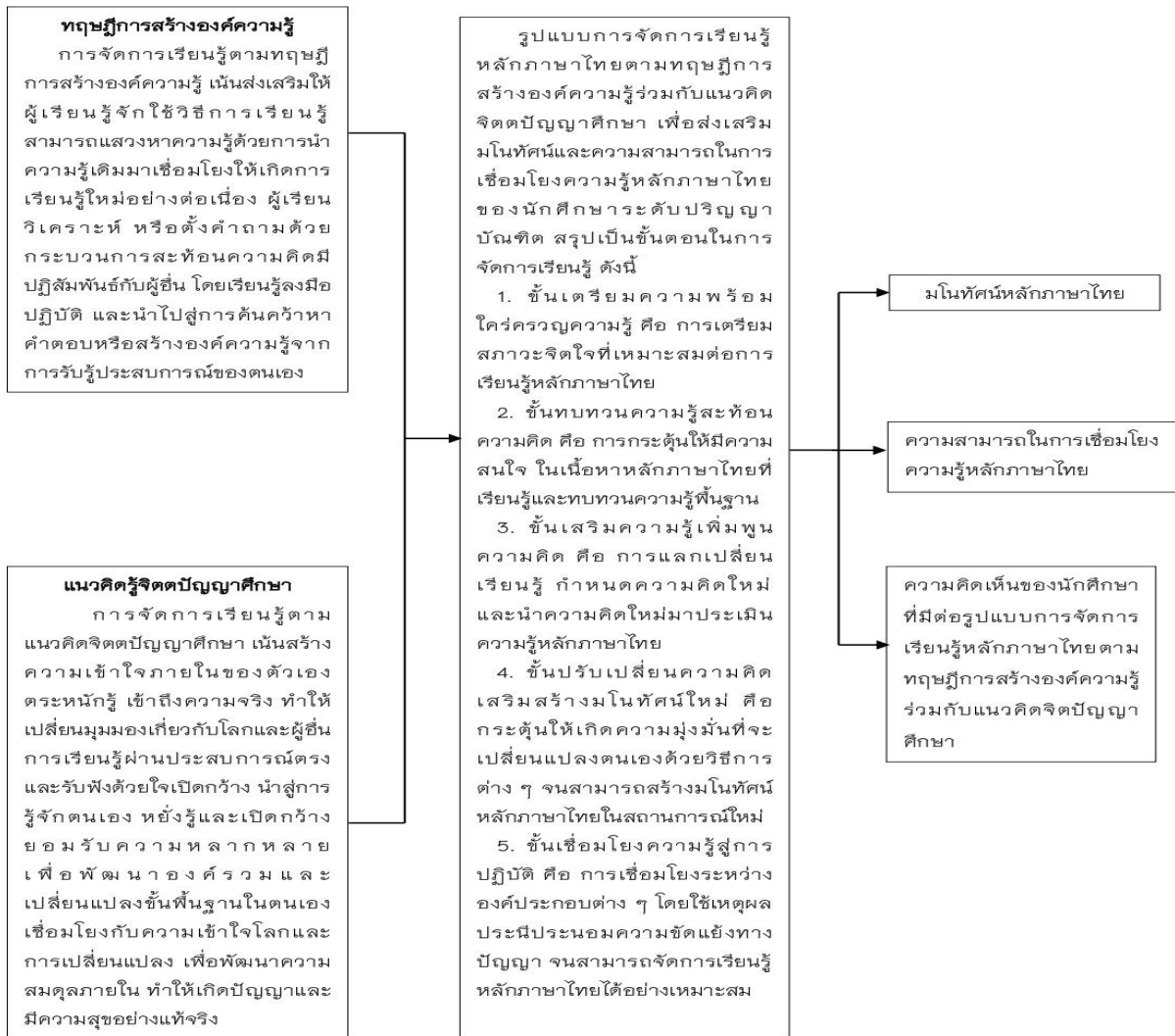
2558) Vygotsky ได้เสนอแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ได้แก่ 1) การเรียนรู้ของบุคคล ต้องอาศัยสื่อกลาง 2) การขยายขอบเขตการเรียนรู้ และ 3) การเสริมต่อการเรียนรู้ (Krulik & Runnick, 1993) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสติปัญญาของบุคคล ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และขยายขอบเขตการเรียนรู้ของตนเองได้

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เน้นสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ต่อชีวิต ความเป็นมนุษย์ และเน้นปลูกฝังความตระหนักรู้ภายในตน มีเมตตา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมการพัฒนาจิต ผ่านการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดปัญญาอย่างแท้จริง พร้อมทั้งพัฒนาจิตเคารพ (จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร, 2553) เป็นการพัฒนาภายในโดยเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาภายในด้วยจิตตปัญญาศึกษาเป็นการวางพื้นฐานด้านจิตใจ และกระบวนการทัศน์ใหม่เป็นองค์รวมอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมศักยภาพของมนุษย์ให้เข้าถึงความดีงาม ความจริง ช่วยให้คนในสังคมดำรงชีวิต กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยจิตสำนึกที่ดีงามและมีความรับผิดชอบ (สมสิทธิ์ อัสตรนธิ, 2552) โดยเน้นความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง พัฒนาปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การมองโลกและชีวิตด้วยความเข้าใจ ยอมรับความแตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม

มโนทัศน์ (Concept) เป็นการจัดหมวดหมู่ทางความคิดเกี่ยวกับสรรพสิ่งในจิตใจ ประกอบด้วยตัวอย่างหรือสมาชิกที่มีลักษณะ คุณสมบัติ หรือกฎเกณฑ์ร่วมกัน ทำให้เกิดความแตกต่างจากหมวดหมู่อื่น ๆ โดยใช้ถ้อยคำระบุชื่อ เพื่อบินามขอบเขตมโนทัศน์ (Piaget, 1960) กระบวนการสร้างมโนทัศน์เริ่มจากบุคคลรับข้อมูลผ่านประสาทสัมผัส ตีความหมายข้อมูลเบื้องต้น เมื่อเข้าใจจะเก็บไว้ในความทรงจำระยะสั้น (Jahnke & Nowaczyk, 1998) ส่วนมโนทัศน์เชิงธรรมชาติเกิดจากการสร้างเป็นต้นแบบ หมวดหมู่ความคิดหรือมโนทัศน์เก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว (Smith & Ragan, 2005) เมื่อพบข้อมูลหรือตัวอย่างที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อนสมองจะเปรียบเทียบลักษณะตัวอย่างกับต้นแบบ นำผลการเปรียบเทียบ เพื่อจำแนก ข้อมูลหรือตัวอย่างว่าเป็นมโนทัศน์หรือไม่ เมื่อบุคคลเกิดมโนทัศน์สามารถอธิบายนิยามลักษณะและกฎเกณฑ์มโนทัศน์ได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมมโนทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินวิจัยตามลักษณะกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (R1: Needs Analysis) ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัย ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย และศึกษาความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยจากผู้มีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์: การวิเคราะห์เนื้อหา 2) แบบสอบถาม: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) แบบสัมภาษณ์: การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (D1: Development) ได้แก่ ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้รูปแบบตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา 2) พัฒนา หาคูณภาพ และประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน และการทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 3) ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบ: ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ 4) แบบสอบถาม: ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (R2: Implementation) โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) คู่มือประกอบการใช้รูปแบบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบ: ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และ 4) แบบสอบถาม: ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (D2: Evaluation) ได้แก่ ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ก่อนนำไปขยายผลและเผยแพร่ต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) คู่มือประกอบการใช้รูปแบบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบ: ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และ 4) แบบสอบถาม: ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (R1: Needs Analysis)

1. ผลการสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย

ตารางที่ 1 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย

ประเด็นความต้องการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ปัญหาด้านผู้เรียน	4.00	0.03	มาก	4
2. ปัญหาด้านผู้สอน	4.01	0.06	มาก	3
3. ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้	4.03	0.02	มาก	1
4. ปัญหาด้านเนื้อหาหลักภาษาไทย	4.02	0.04	มาก	2
รวมปัญหาทั้งหมด	4.02	0.02	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.02$, $SD = 0.02$)

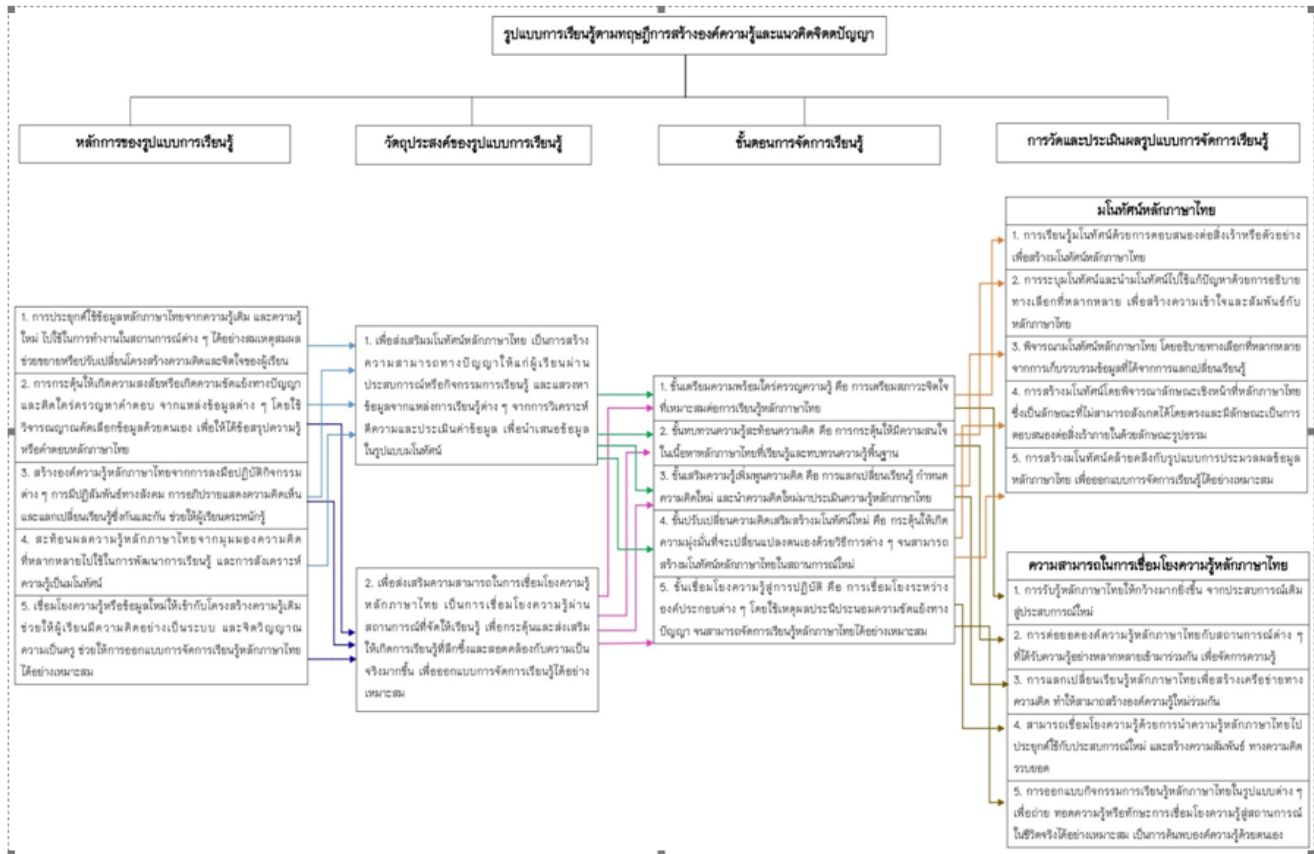
2. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์สอนวิชาหลักภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 ความรู้หลักภาษาไทย คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักภาษาไทยไม่ถ่องแท้ เพราะขาดความรอบรู้ในวิชาความรู้ภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาทางหลักภาษาได้ เพราะบางเนื้อหาหามีรายละเอียดหรือหลักเกณฑ์จำนวนมาก และเนื้อหาสาระไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง

2.2 การจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย คือ ผู้สอนควรทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนและปรับพื้นฐานความรู้ เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนและควรพัฒนารูปแบบ กลยุทธ์ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างรอบด้าน และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานทางวิชาการ และวิชาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (D1: Development)

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตัมและความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทย โดยนำกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้มน้าวและความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทย

ตอนที่ 3 ผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ (R2: Implementation)

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนมโนทัศน์หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

คะแนน	คะแนนเต็ม	M	SD	ระดับความสามารถ	T	df	P
ก่อนเรียน	30	17.57	1.93	ปานกลาง	28.77	57	.001*
หลังเรียน	30	24.66	1.10	ดี			

จากตารางที่ 2 พบว่า มโนทัศน์หลักภาษาไทยของผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.93 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้มโนทัศน์หลักภาษาไทย สูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 อยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

คะแนน	คะแนนเต็ม	M	SD	ระดับความสามารถ	t	df	P
ก่อนเรียน	30	17.59	1.85	ปานกลาง	26.91	57	.001*
หลังเรียน	30	24.74	1.06	ดี			

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของผู้เรียนที่มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.85 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โมดูลหลักภาษาไทยสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับดี

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นจากนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ประเด็นความคิดเห็น	M	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้	4.36	0.05	มาก	3
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.47	0.02	มาก	1
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.38	0.14	มาก	2
รวมความคิดเห็นทั้งหมด	4.40	0.06	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.40$, $SD = 0.06$)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (D2: Evaluation)

นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตส์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ปรับปรุงแล้วไปขยายผลกับนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 21541109 หลักภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 58 คน

ผลจากการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อส่งเสริมโน้ตส์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตไปขยายผลพบว่า คะแนนโน้ตส์และความสามารถในการ

เชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งทั้งนักศึกษากลุ่มตัวอย่างและนักศึกษากลุ่มขยายผลมีคะแนนทัศนและความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยสอดคล้องกัน ดังนั้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้บรรลุวัตถุประสงค์ได้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษานักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและการประเมินผล การจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนชัดเจน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และเห็นความสำคัญของหลักภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกทางความคิด รับฟังความคิดเห็นต่างเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น มีทักษะทางสังคม ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และถ่ายทอดความรู้เป็นรูปธรรมได้อย่างเหมาะสม (ทิตนา แหมมณี, 2557) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กาญจนา คุณารักษ์, 2558) โดยจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบตามทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (ชนาธิป พรสกุล, 2554) ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กัน โดยเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วน of หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้สอนและผู้เรียน การวัดและประเมินผล ผ่านขั้นตอนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยส่งเสริมทัศนหลักภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมานั้นได้จัดลำดับมาแล้วเป็นอย่างดี ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนหลักภาษาไทยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาใช้เป็นสื่อกลางกระตุ้นให้ผู้เรียนนำทัศนหลักภาษาไทยมาใช้แก้ปัญหา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ทิตนา แหมมณี, 2557) โดยผู้เรียนต้องเลือกรับและปรับเปลี่ยนข้อมูลมีผู้สอนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมแต่ละส่วนตามบริบทเพื่อสร้างองค์ความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริงจนกระทั่งเกิดเป็นปัญญา

2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมานั้นได้จัดลำดับมาแล้วเป็นอย่างดี ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยมากยิ่งขึ้น โดยจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนสามารถสร้างความรู้ใหม่ ประกอบด้วยเนื้อหาเดิมและเนื้อหาใหม่มาเชื่อมโยงความรู้ให้สัมพันธ์กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย (Joyce et.al., 2009) สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด สร้างความหมายจากการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ ซึ่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนสร้างความรู้ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันและสามารถทำได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้และขยายขอบเขตการเรียนรู้ได้กว้างขึ้น (Llewellyn, 2013) และสอดคล้องกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลเชื่อมโยงตนเองกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่ระดับชุมชนเป็นการพัฒนาอย่างแท้จริง (จิรัฐกาล พงศ์ภาคเชียร, 2553) ช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ เพิ่มความสำเร็จด้านการเรียน และส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะทางสังคมด้านการควบคุมอารมณ์และปรับเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานของสมองและโครงสร้างของร่างกาย ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคม

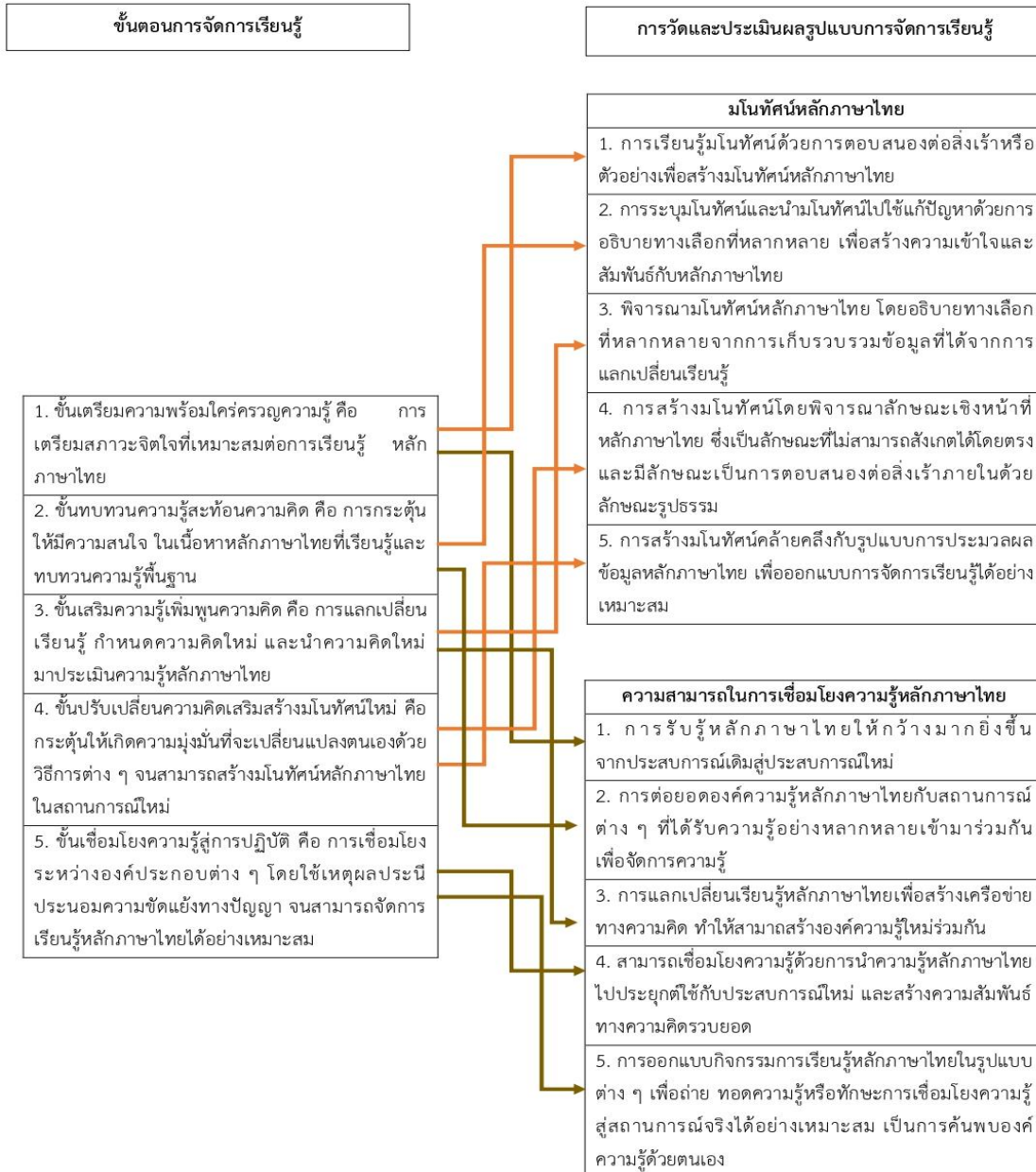
3) ความคิดเห็นของนักศึกษสาขาวิชา ภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบทั้ง 5 ขั้นตอน มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง ตลอดจนนำสื่อการเรียนการสอนที่มีความชัดเจนทั้งรูปแบบและเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, 2561) โดยจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ด้วยกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนสังเคราะห์ประเด็นที่สำคัญและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้สอนให้ความช่วยเหลือในประเด็นที่ผู้เรียนตัดสินใจทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ส่งเสริมโน้ตค้นและความสามารถในการเชื่อมโยงหลักภาษาไทย ผ่านการนำเสนอสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อทบทวนความคิดและสามารถบอกแนวคิดด้วยการแสดงเหตุผล (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข, 2558) ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะทางหลักภาษาไทยมาแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเห็นการเชื่อมโยงหลักภาษาไทยกับศาสตร์อื่นๆ ในชีวิตจริง ด้วยการใช้คำถามและอภิปรายช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้เหตุผลที่เหมาะสมในการสนับสนุนความเข้าใจ และสรุปความคิดรวบยอด เพื่อนำไปปฏิบัติงานหรือกิจกรรมให้ออกมาเป็นโน้ตค้นในลักษณะแผนภาพความคิดรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้อง

กับแนวคิดของนักการศึกษาที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยแนวคิดได้หลากหลายวิธีและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและนำเสนอแนวคิดของตนเองอย่างอิสระ โดยผู้สอนการแนะนำและให้คำปรึกษา สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้เป็นกลุ่มและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม เพื่อพัฒนาความเข้าใจแนวคิดหลักภาษาไทยด้วยตนเอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมโน้ตทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมด้วยใจใคร่ครวญความรู้ พบว่า ทำให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอสำหรับใช้ประกอบความคิดเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องที่กำลังจะเรียนต่อไป
2. ขั้นทบทวนความรู้สะท้อนความคิด พบว่า ผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้หลักภาษาไทยในแต่ละเรื่องอย่างเป็นลำดับขั้นตอน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนคิดใคร่ครวญได้อย่างถี่ถ้วน และสะท้อนความคิดระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรม เนื่องจากการสะท้อนความคิดช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาตนเอง
- 3) ขั้นเสริมความรู้เพิ่มพูนความคิด พบว่า ผู้เรียนนำความรู้หลักภาษาไทยมาใช้ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มได้ และระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรึกษาหารือร่วมกัน และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจให้เกิดความเข้าใจจนเกิดมโนทัศน์
4. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิดเสริมสร้างมโนทัศน์ใหม่ พบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดมโนทัศน์หลักภาษาไทย โดยนำมโนทัศน์มาใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีมโนทัศน์หลักภาษาไทยอย่างแท้จริง
5. ขั้นเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ พบว่า ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจหลักภาษาไทยที่เป็นความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม จนสามารถจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้
ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาส่งเสริมมโนทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทย

สรุป

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา โดยการนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย สามารถช่วยส่งเสริมมโนทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยได้ ทำให้ผู้เรียนมีมโนทัศน์และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ อย่างแท้จริง ทำให้สามารถสร้างมโนทัศน์ขึ้นมาใหม่และนำไปเชื่อมโยงความรู้จนสามารถออกแบบ การจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยได้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและระดับชั้นเรียนในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลักภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมมโนทัศน์ และความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เพื่อให้การ จัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 ผู้สอนควรศึกษาคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทยตามทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อส่งเสริมมโนทัศน์และความสามารถในการ เชื่อมโยงความรู้หลักภาษาไทยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมให้แก่ ผู้เรียนขณะทำกิจกรรมหรือช่วงที่พบปัญหาได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดอื่น ๆ เพื่อให้มีความน่าสนใจ และแปลกใหม่มากขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีการสร้าง องค์ความรู้ร่วมกับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในเนื้อหาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา คุณารักษ์. (2558). การออกแบบการเรียนการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัย ศิลปากร.

กาญจนา พลาวัน. (2565). สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม.

จิรภัทร์ สิงห์คะ. (2565). สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม.

จิรัฐกาล พงศ์ภคเธียร. (2553). การวิจัยและพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

สุนพรรณ ฐูปหอม. (2565). สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม.

ทีศนา แชมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทิญา พันธโชค. (2565). *สัมภาษณ์*, 27 ธันวาคม.

พัฒนพงษ์ เทพสันต์. (2565). *สัมภาษณ์*, 26 ธันวาคม.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว อินดีสุข. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาควงมิ ชุนชัย. (2565). *สัมภาษณ์*, 26 ธันวาคม.

วรรณ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

สมยศ คำเนิงพล, จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรณ และ ทนง ทองภูเบศร์. (2567). การส่งเสริมอัตลักษณ์ผู้เรียน ด้วยการนิเทศการศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 257–268.

สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/264757>

สมศักดิ์ เอี่ยมคงศรี. (2561). *การจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทริบเพิล เอ็ดดูเคชั่น.

สมสิทธิ์ อัสตรณิธิ. (2552). *จิตปัญญาศึกษาคืออะไร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้*. กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิทธิพงษ์ พิมพ์สนศรี. (2565). *สัมภาษณ์*, 26 ธันวาคม.

สุทธิลักษณ์ สวรรยาวิสุทธิ. (2565). *สัมภาษณ์*, 27 ธันวาคม.

อัจฉรา ชิวพันธ์. (2553). *พัฒนาทักษะภาษาพัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Chanmanee, S. (2024). Pre-service English teachers' perceptions toward effective English teachers: A study of English student teachers in a Faculty of Education at a Thai University. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 7(1), 81–99.

Retrieved from https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/267849

Hardy, M. D. (1997). Von Glaserfeld's radical constructivism: A critical review. *Science & Education*, 6, 135–150. <https://doi.org/10.1023/A:1008664626705>

Jahnke, J. C., & Nowaczyk, R. H. (1998). *Cognition*. New Jersey: Prentice-Hall.

Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of teaching*. (8th ed). New York: Allyn & Bacon.

Krulik, S., & Rudnick, J. A. (1993). *Reasoning and problem-solving: A handbook for elementary school teachers*. Boston: Allyn & Bacon.

Llewellyn, D. (2013). *Teaching High School Science Through Inquiry and Argumentation*. (2nd ed).
California: Corwin.

Piaget, J. (1960). *The Moral Judgment of the Child*. Illinois: The Free Press.

Smith, P. L., & Ragan, T. J. (2005). *Instructional Design*. (3rd ed.). New Jersey: John Wiley
& Sons.